

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE SOMBOR

Analiza zdravstvenog stanja stanovništva Zapadno-bačkog okruga 2021 godine

SOMBOR, JUN 2022

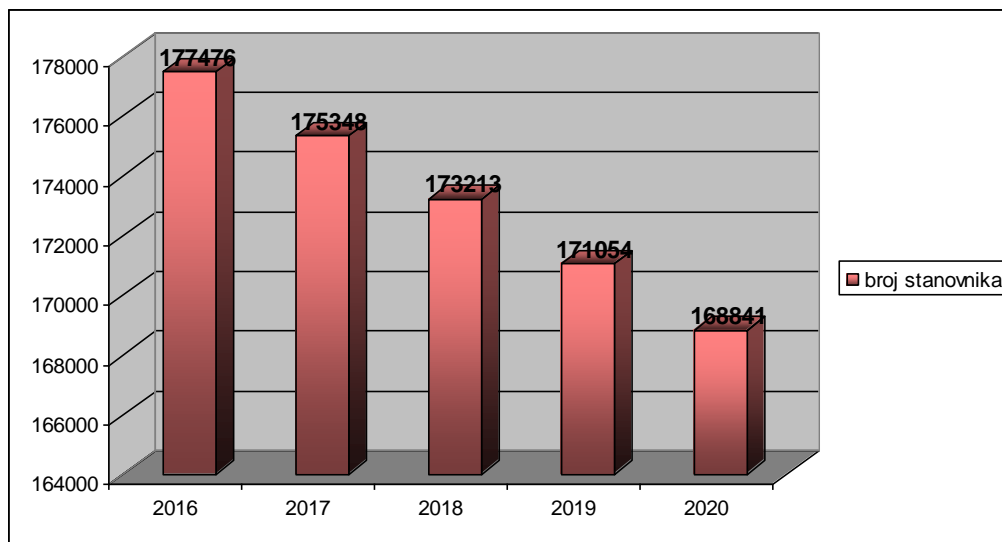
1. Osnovni podaci o teritoriji i stanovništvu

Zapadno-bački upravni okrug nalazi se u severozapadnom delu Republike Srbije i ima četiri opštine u svom sastavu - Apatin, Kula, Odžaci i Sombor. Prostire se na površini od 2488 km² što predstavlja 2,7% ukupne površine Republike Srbije i 11,2% površine Vojvodine. Stanovništvo je nastanjeno u 37 naselja sa prosečnom gustinom naseljenosti od 69 stanovnika po km². Prema popisu stanovništva iz 2011 godine na području okruga živelo je 188087 stanovnika a sredinom 2020 godine 168841 stanovnika. U posmatranom periodu broj stanovnika smanjen je za 19246, čime je nastavljen višegodišnji trend smanjenja broja stanovnika na posmatranoj teritoriji.

Tabela 1. Broj stanovnika po opštinama Zapadno-bačkog okruga 2011/2020 godine

opština/okrug	broj stanovnika 2011	broj stanovnika 2020
Sombor	85903	77463
Apatin	28929	26041
Kula	43101	38630
Odžaci	30154	26707
ZB Okrug	188087	168841

Grafikon 1. Kretanje broja stanovnika na području Zapadno-bačkog okruga 2016-2020 godine

Jednu od osnovnih demografskih karakteristika stanovništva našeg okruga predstavlja izražen proces starenja. Starosna struktura odgovara regresivnom biološkom tipu gde učešće dobne grupe starijih od 65 godina iznosi 22,5%.

Tabela 2. Udeo starijih od 65 godina po opštinama ZBO 2020 godine

opština/okrug	Stariji od 65 godina	
	broj	%
Sombor	17630	22,8
Apatin	5907	22,7
Kula	8281	21,4
Odžaci	6102	22,8
ZB Okrug	37920	22,5

Najznačajnija odrednica visoke prosečne starosti stanovništva svakako je smanjenje udela mladih uz stalan porast populacije starije životne dobi. Prosečna starost stanovništva iznosi 44,8 godina.

Tabela 3.

Prosečna starost stanovništva u Republici Srbiji, Vojvodini i Zapadno-bačkom okrugu 2020 godine

teritorija	prosečna starost stanovništva
Republika Srbija	43.4
Vojvodina	43.1
Zapadno-bački okrug	44.8
Sombor	45.1
Apatin	45.0
Kula	44.2
Odžaci	45.0

Očekivano trajanje života na rođenju jedan je od najznačajnijih indikatora zdravstvenog stanja stanovništva, naročito za međunarodna poredjenja. Na području Zapadno-bačkog okruga ovaj pokazatelj za mušku novorođenčad iznosi 70,05 a za žensku 75,98 godina.

Tabela 4.

Očekivano trajanje života na rodjenju u Republici Srbiji, Vojvodini i Zapadno-bačkom okrugu 2020 godine

teritorija	očekivano trajanje života na rodjenju	
	muškarci	žene
Republika Srbija	71.37	77.24
Vojvodina	70.86	76.87
Zapadno-bački okrug	70.05	75.98
Sombor	71.29	76.86
Apatin	69.38	76.95
Kula	71.08	76.84
Odžaci	71.08	75.79

Na osnovu navedenih pokazatelja, teritorija Zapadno-bačkog okruga svrstava se u kategoriju veoma starih populacija a nepovoljna demografska kretanja glavni su razlog dostignutog rekorda u obimu negativnog prirodnog priraštaja.

1.1. Trendovi u prirodnom kretanju stanovništva

▪ Natalitet

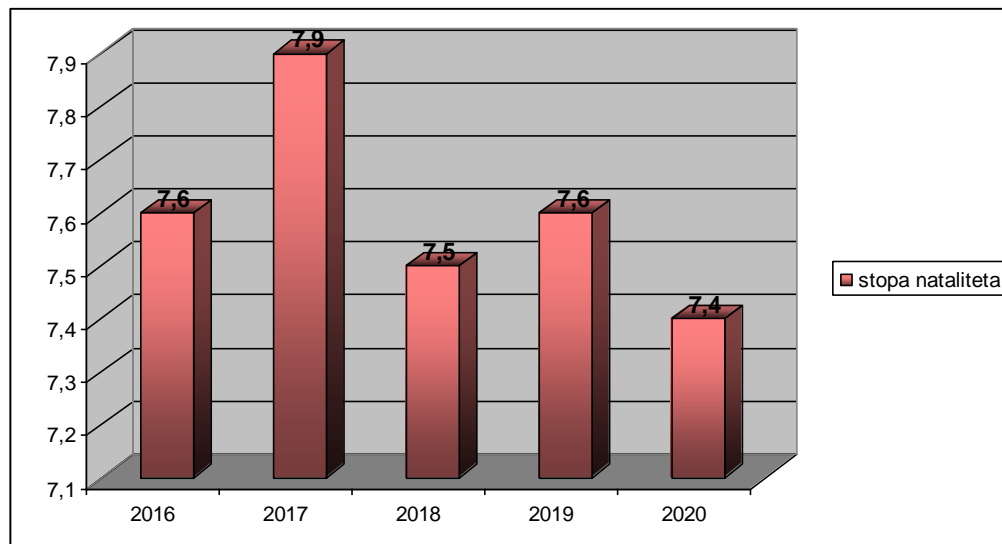
U prirodnom kretanju stanovništva pokazatelji su i dalje veoma nepovoljni. Na području Zapadno-bačkog okruga već dugi niz godina postoji tendencija opadanja kako broja živorodjenih tako i stope nataliteta, pa se teritorija okruga svrstava u područja sa izrazito niskom stopom nataliteta. Prema podacima za 2020 godinu stopa je iznosila 7,4/1000 stanovnika.

Tabela 5.

Stopa nataliteta u Republici Srbiji, Vojvodini i Zapadno-bačkom okrugu 2020 godine

teritorija	broj živorodjenih	stopa nataliteta
Republika Srbija	61692	8,9
Vojvodina	16613	9,0
Zapadno-bački okrug	1253	7,4
Sombor	566	7,3
Apatin	199	7,6
Kula	268	6,9
Odžaci	220	8,2

Grafikon 2. Kretanje stope nataliteta na području Zapadno-bačkog okruga 2016-2020 godine

Fertilitet

Fertilitet jedne populacije najbolje se izražava stopa ukupnog fertiliteta. Ona predstavlja prosečan broj dece koju u reproduktivnom dobu rodi jedna žena. Na području okruga stopa iznosi 1,4 a prosečna starost majke pri rođenju prvog deteta 27,8 godina. U toku 2020 godine zaključeno je 578 a razvedeno 267 brakova.

Tabela 6.

Stopa ukupnog fertiliteta po opštinama Zapadno-bačkog okruga 2020 godine

teritorija	stopa ukupnog fertiliteta	prosečna starost majke pri rođenju 1. deteta	BRAKOVI	
			zaključeni	razvedeni
Sombor	1,3	26,0	275	140
Apatin	1,4	28,4	95	39
Kula	1,3	27,5	129	38
Odžaci	1,6	28,2	79	50
Zapadno-bački okrug	1,4	27,8	578	267

• Mortalitet

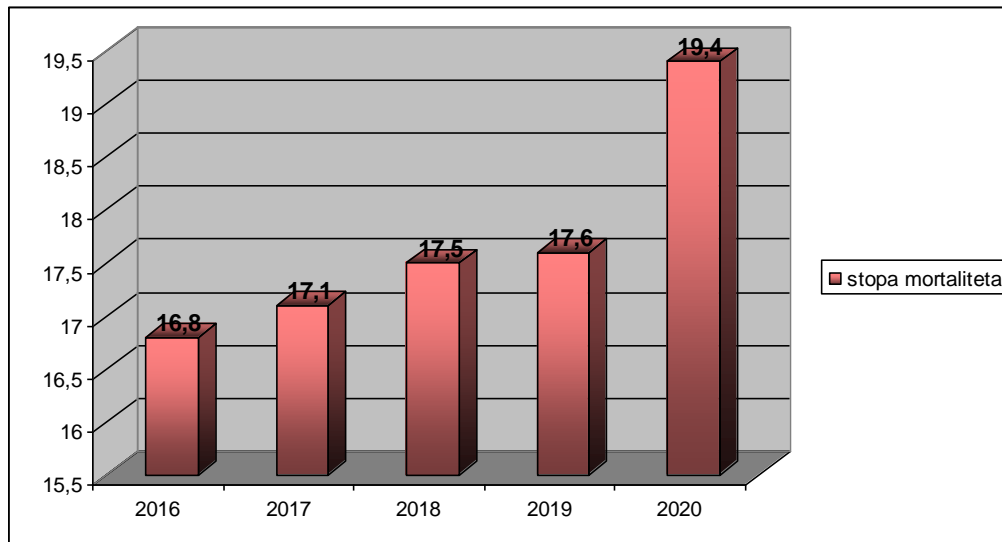
Na vrednost opšte stope mortaliteta značajno utiču trendovi u demografskom razvoju (pre svega produženje očekivanog trajanja života i visok udeo starih u ukupnom stanovništvu) kao i promene u ponašanju i stilu življenja. Prema podacima za 2020 godinu opšta stopa mortaliteta na području Zapadno-bačkog okruga iznosila je 19,4/1000 stanovnika, čime je nastavljen trend održavanja visokih vrednosti stope smrtnosti.

Tabela 7.

Stopa mortaliteta u Republici Srbiji, Vojvodini i Zapadno-bačkom okrugu 2019 godine

teritorija	broj umrlih	stopa mortaliteta
Republika Srbija	116850	16,9
Vojvodina	30394	16,5
Zapadno-bački okrug	3273	19,4
Sombor	1497	19,3
Apatin	498	19,1
Kula	724	18,7
Odžaci	554	20,7

Grafikon 3. Kretanje stope mortaliteta na području Zapadno-bačkog okruga 2016-2020 godine

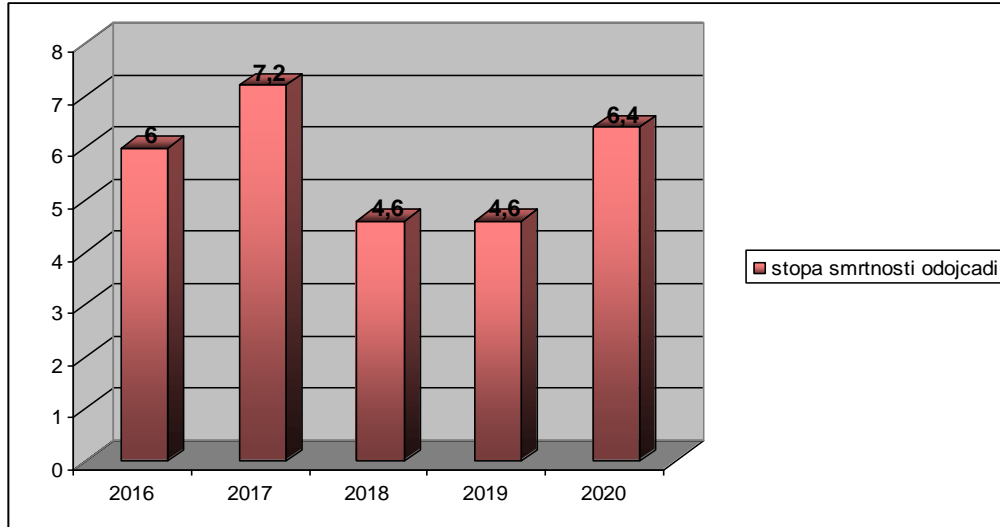
Smrtnost odojčadi

Prema podacima za 2020 godinu stopa smrtnosti odojčadi imala je vrednost od 6,4/1000 živorođenih (u opštini Odzaci 9,1 i u opštini Kula 3,7). Iako vrednost stope varira po godinama, prema merilima SZO, zadržava se u okvirima niskih vrednosti.

Tabela 8. Stopa smrtnosti odojčadi 2020 godine

teritorija	broj živorođenih	umrla odojčad	stopa s. odojčadi
Republika Srbija	61692	309	5,0
Vojvodina	16613	87	5,2
Zapadno-bački okrug	1253	8	6,4
Sombor	566	4	7,1
Apatin	199	1	5,0
Kula	268	1	3,7
Odzaci	220	2	9,1

Grafikon 4. Kretanje stope smrtnosti odojčadi na području Zapadno-bačkog okruga 2016-2020 godine

• Prirodni priraštaj

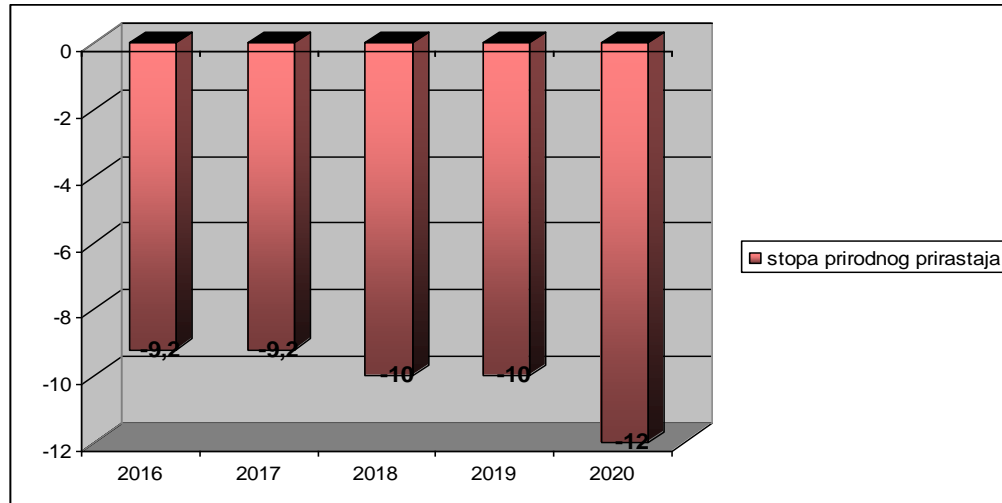
Kao rezultanta rođanja i umiranja, stopa prirodnog priraštaja na području opštine Sombor je veoma nepovoljna. Prema podacima za 2020 godinu vrednost stope iznosila je -12,0/1000st.

Tabela 9.

Prirodni priraštaj u R.Srbiji, Vojvodini i Zapadno-bačkom okrugu 2020 godine

teritorija	broj	stopa p.priraštaja
Republika Srbija	-55158	-8,0
Vojvodina	-13781	-7,5
Zapadno-bački okrug	-2020	-12,0
Sombor	-931	-12,0
Apatin	-299	-11,5
Kula	-456	-11,8
Odžaci	-334	-12,5

Grafikon 5. Kretanje stope prirodnog priraštaja na području Zapadno-bačkog okruga 2016-2020 godine

2. STRUKTURA UZROKA SMRTI

Tokom 2020 godine na teritoriji Zapadno-bačkog okruga umrlo je 3273 lica. U odnosu na prethodni period, nema značajnijih izmena u kretanju vodećih uzroka smrti. Prvo mesto zauzimaju bolesti sistema krvotoka sa učešćem od 49,6% dok su na drugom mestu tumori sa 19,6%. U poretku vodećih uzroka smrti slede bolesti sistema za disanje, grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi i bolesti sistema za varenje.

Tabela 10. Struktura uzroka smrti na području ZBO 2020 godine

Grupa bolesti	Broj umrlih	%	Stopa na 100.000st.
bolesti sistema krvotoka	1623	49,6	961,3
tumori	642	19,6	380,2
bolesti sistema za disanje	179	5,5	106,0
simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi	143	4,4	84,7
bolesti sistema za varenje	100	3,1	59,2
ostali uzroci smrti	1141	34,9	675,8
Ukupno	3273	100,0	1938,5

▪ Bolesti sistema krvotoka

Od bolesti sistema krvotoka umrlo je tokom 2020 godine 1623 osoba, od toga 707 muškaraca i 916 žena. U strukturi uzroka smrti i kod muškaraca i kod žena dominiraju oboljenja iz podgrupe „druge bolesti srca“ (kardiomiopatije, srčana insuficijencija i poremećaji srčanog ritma) i bolesti krvnih sudova mozga.

Tabela 11.**Umrli od bolesti sistema krvotoka prema uzroku smrti 2020 godine - muškarci**

UZROK SMRTI	BROJ UMRLIH	
	broj	%
Druge bolesti srca /I26-I51/	377	53,3
Bolesti krvnih sudova mozga /I60-I69/	133	18,8
Ishemijska bolest srca /I20-I25/	92	13,0
Bolesti povišenog krvnog pritiska /I10-I15/	58	8,2
Atherosclerosis /I70/	28	4,0
ostalo	19	2,7
Ukupno	707	100,0

Tabela 12.**Umrli od bolesti sistema krvotoka prema uzroku smrti 2020 godine - žene**

UZROK SMRTI	BROJ UMRLIH	
	broj	%
Druge bolesti srca /I26-I51/	494	53,9
Bolesti krvnih sudova mozga /I60-I69/	175	19,1
Bolesti povišenog krvnog pritiska /I10-I15/	85	9,3
Ishemijska bolest srca /I20-I25/	80	8,7
Atherosclerosis /I70/	72	7,9
ostalo	10	1,1
Ukupno	916	100,0

▪ Tumori

Tokom godine od tumora je umrlo 642 osoba, od čega 354 muškaraca i 288 žena. Prema lokalizaciji malignih tumora, vodeći uzroci smrti kod muškaraca u bili: zloćudni tumor dušnika, dušnice i pluća (28,8%), zloćudni tumor kolona i rektuma (12,1%) i zloćudni tumor prostate (7,6%). Vodeći uzroci smrti kod žena bili su: zloćudni tumor dušnika, dušnice i pluća (20,1%), zloćudni tumor dojke (17,0%) i zloćudni tumor kolona i rektuma (7,3%)

Tabela 13.

Umri od tumora prema uzroku smrti i polu 2020 godine

	LOKALIZACIJA TUMORA	muškarci		LOKALIZACIJA TUMORA	žene	
		broj	%		broj	%
1.	Zloćudni tumor dušnika, dušnice i pluća /C33-C34/	102	28,8	Zloćudni tumor dušnika, dušnice i pluća /C33-C34/	58	20,1
2.	Zloćudni tumor debelog creva, završnog creva i čmara /C18-C21/	43	12,1	Zloćudni tumor dojke /C50/	49	17,0
3.	Zloćudni tumor prostate /C61/	27	7,6	Zloćudni tumor debelog creva, završnog creva i čmara /C18-C21/	21	7,3
4.	Zloćudni tumor mokraćne bešike /C67/	24	6,8	Zloćudni tumor grlića materice /C53/	19	6,6
5.	Zloćudni tumori usne, usta i ždrela /C00-C14/	17	4,8	Zloćudni tumor pankreasa /C25/	16	5,6
	Ostalo	141	39,8	Ostalo	125	43,4
Ukupno		354	100,0	Ukupno	288	100,0

Najveći socijalno-medicinski značaj u umiranju kao i u oboljevanju stanovništva imaju bolesti sistema krvotoka i maligniteti. Radi se o bolestima koje su:

- dugotrajne i masovne
- posledice ovih bolesti su brojne i zahvataju niz sfera života (zdravstvene, ekonomske i socijalne)
- dovode do sprečenosti za rad i invalidnosti
- zahtevaju dug period stručnog nadzora i opservacije
- terapijske mere su dugotrajne
- na njihovu pojavu prvenstveno utiču faktori vezani za ponašanje
- prevencija ovih bolesti ogleda se u borbi protiv faktora rizika (nepravilna ishrana, pušenje, nedovoljna fizička aktivnost, stres...)

Dominacija hroničnih nezaraznih bolesti u strukturi oboljevanja i umiranja stanovništva opštine Sombor i Zapadno-bačkog okruga a čiji su najznačajniji faktori vezani za ponašanje i stil života, ukazuju na potrebu sprovođenja mera pre svega primarne prevencije kao i strategija i programa koji uključuju multisektorsku saradnju u zajednici.

Redukcija faktora rizika i štetnih navika u ponašanju imaju ključnu ulogu u prevenciji ovih oboljenja sa ciljem očuvanja i unapređenja zdravlja stanovništva.

Pušenje, nepravilna ishrana i nedovoljna fizička aktivnost zajednički su faktori rizika za gotovo sva vodeća hronična nezarazna oboljenja.

Pušenje kao faktor rizika

Procenjuje se da je pušenje uzrok nastanka skoro 10% svih bolesti srca i krvnih sudova.

Pušači imaju dvostruko do trostruko viši rizik za pojavu srčanog i moždanog udara u poredjenju sa nepušačima.

Rizik je veći ukoliko je osoba počela da puši pre 16. godine života, raste sa godinama i viši je kod žena pušača nego kod muškaraca pušača.

U roku od dve godine od prestanka pušenja, rizik od ishemijskih bolesti srca se znatno smanjuje a u roku od 15 godina od prestanka pušenja rizik od kardiovaskularnih oboljenja se izjednačuje sa rizikom koji postoji kod nepušača.

U svetu ima milijardu svakodnevnih pušača duvana. Najviša učestalost svakodnevnih pušača duvana zabeležena je u evropskom regionu (31%). Najniža učestalost je u afričkom regionu (10%). Izloženost pasivnom pušenju prouzrokuje smrt 600.000 ljudi svake godine a od tog broja 28% su deca. **U Srbiji svakodnevno konzumira duvanske proizvode 32.6% muškaraca i 25.9% žena.**

Prestanak pušenja značajno doprinosi poboljšanju zdravlja. U roku od dve godine od prestanka pušenja, rizik od koronarne bolesti srca se značajno smanjuje. Posle 15 godina nakon prestanka pušenja, rizik od bolesti srca i krvnih sudova vraća se na rizik nepušača.

Nepravilna ishrana kao faktor rizika

Utvrđena je povezanost visokog unosa zasićenih masti, transmasti i soli, kao i nizak unos voća, povrća i ribe sa rizikom za nastanak kardiovaskularnih bolesti. Smatra se da je nedovoljan unos voća i povrća odgovoran za nastanak 20% svih bolesti srca i krvnih sudova.

Prekomerna telesna masa i gojaznost u dečjem uzrastu povećavaju rizik za nastanak srčanog i moždanog udara pre 65. godine života za tri do pet puta. Učestalo konzumiranje visokoenergetskih namirnica, kao što su prerađene namirnice bogate mastima i šećerima, dovodi u rizik od nastanka koronarne bolesti srca. Pravilna ishrana može da doprinese održavanju poželjne telesne mase, poželjnog lipidnog profila i nivoa krvnog pritiska.

Gojaznost je usko povezana sa glavnim kardiovaskularnim faktorima rizika kao što su povišen krvni pritisak, netolerancija glukoze, dijabetes tipa 2 i dislipidemija.

Prema rezultatima istraživanja zdravlja stanovništva Srbije 2013. godine, na osnovu izmerene vrednosti indeksa telesne mase, više od polovine stanovništva uzrasta od 15 godina i više bilo je prekomerno uhranjeno (56.3%), odnosno 35.1% stanovništva je bilo predgojazno i 21.2% stanovništva gojazno. Gojaznost je kod oba pola bila približno isto rasprostranjena (muškarci 20.1% i žene 22.2%).

Preporuke za pravilnu ishranu

Povećan unos žitarica od punog zrna

Povećan unos povrća i voća

Povećan unos ribe

Smanjen unos masti i prostih šećera

Smanjen unos soli

PRAVILNOM ISHRANOM DO ZDRAVLJA

Nedovoljna fizička aktivnost kao faktor rizika

Nedovoljna fizička aktivnost je četvrti vodeći faktor rizika umiranja. Ljudi koji su nedovoljno fizički aktivni imaju 20 do 30% veći rizik od svih uzroka smrti u odnosu na one koji su fizički aktivni najmanje 30 minuta veći broj dana u toku nedelje. U svetu je nedovoljna fizička aktivnost zastupljena kod 31% odraslog stanovništva a u Srbiji je nedovoljno fizički aktivno 44% odraslih.

Preporuke za fizičku aktivnost

Budite aktivni najmanje 30 minuta u toku dana

Šetajte i koristite bicikl što je moguće više

Koristite stepenice umesto lifta

Pauzu iskoristite za lagane vežbe ili kratku šetnju

Što više slobodnog vremena provodite u prirodi

KRETANJEM DO ZDRAVLJA

3. MORBIDITET

▪ Služba za zdravstvenu zaštitu odraslih

Tokom 2021 godine u ordinacijama opšte medicine na području Zapadno-bačkog okruga registrovano je ukupno 131507 oboljenja i stanja. Prvo mesto u strukturi morbiditeta zauzimaju faktori koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom sa 28,74% a zatim slede bolesti sistema krvotoka sa 10,43%. U pet vodećih grupa bolesti ulaze i bolesti sistema za disanje, bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva te grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi.

Tabela 14.

Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu odraslih na području Zapadno-bačkog okruga 2021 godine

R.br.	Grupa bolesti	Broj registrovanih slučajeva	%
1.	Faktori koji utiču na zdr.stanje i kontakt sa zdr.slужbom	37799	28.74
2.	Bolesti sistema krvotoka	13729	10.43
3.	Bolesti sistema za disanje	12945	9.84
4.	Bolesti mišićno-koštanog sistema i vezivnog tkiva	11562	8.79
5.	Simptomi, znaci i patološki klinički i lab.nalazi	8782	6.67
6.	Bolesti mokraćno-polnog sistema	7372	5.6
7.	Povrede, trovanja i posledice del.spoljnih faktora	5641	4.28
8.	Duševni poremećaji i porem.ponašanja	4979	3.78
9.	Bolesti žlezda sa unut.lučenjem, ishrane i matabolizma	4831	3.67
10.	Zarazne i parazitarne bolesti	4521	3.43
	Ostalo	19346	14.71
	Ukupno	131507	100

Tabela 15.
Vodeće dijagnoze unutar grupa bolesti
Zapadno-bački okrug 2021 godine

R.br.	Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupa bolesti	Broj registrovanih slučajeva	%
1.	XXI	Ostala lica pot.zdr.ugrožena zaraznom bolešću	22087	58.43
		Lica koja traže zdr.usluge	8820	23.33
		Lica u zdr.slужbama iz dr.razloga	6450	17.06
2.	IX	Hipertenzija	6537	47.61
		Poremećaji sprovodnog sistema srca i aritmije	1394	10.15
		Druge ishemijske bolesti srca	1334	9.71
3.	X	Akutno zapaljena grla i krajnika	5209	40.23
		Akutno zapaljenje gornjih respiratornih puteva	2678	20.68
		Akutno zapaljenje dušnika i dušnica	1119	8.64
4.	XIII	Druga oboljenja leđa	6071	52.5
		Bolesti mekog tkiva	1700	14.7
		Degenerativno oboljenje zgloba	1303	11.26
5.	XVIII	Drugi simptomi,znaci i nenormalni klinički	6381	72.65
		Groznica nepoznatog porekla	1218	13.86
		Bolovi u stomaku i karlici	1176	13.39

U službama za zdravstvenu zaštitu predškolske dece registrovano je u 2021 godini 19756 oboljenja. U strukturi oboljevanja dece predškolske dobi na prvom mestu je grupa faktora koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom sa 55,14%, dok su na drugom mestu bolesti sistema za disanje sa udelom od 25,11%. U pet vodećih grupa bolesti ulaze i zarazne i parazitarne bolesti, grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi i bolesti kože i potkožnog tkiva.

Tabela 16.

Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu dece na području Zapadno-bačkog okruga 2021 godine

R.br.	Grupa bolesti	Broj registrovanih slučajeva	%
1.	Faktori koji utiču na zdr.stanje i kontakt sa zdr.slужbom	10895	55.14
2.	Bolesti sistema za disanje	4962	25.11
3.	Zarazne i parazitarne bolesti	908	4.59
4.	Simptomi, znaci i patološki klinički i lab.nalazi	701	3.54
5.	Bolesti kože i potkožnog tkiva	374	1.89
6.	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	285	1.44
7.	Bolesti mokraćno-polnog sistema	186	0.94
8.	Bolesti sistema za varenje	158	0.79
9.	Bolesti krvi i krvotvornih organa i porem.imuniteta	138	0.69
10.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	82	0.41
	Ostalo	1067	5,40
	Ukupno	19756	100

Tabela 17.

**Vodeće dijagnoze unutar grupa bolesti
Zapadno-bački okrug 2021 godine**

R.br.	Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupa bolesti	Broj registrovanih slučajeva	%
1.	XXI	Lica koja traže zdr.usluge	6146	56.41
		Ostala lica potencijalno zdr.ugrožena zaraz.bolešću	2954	27.11
		Lica u zdr.službama iz dr.razloga	1713	15.72
2.	X	Akutno zapaljenje gornjih respiratornih puteva	1938	39.05
		Akutno zapaljena grla i krajnika	1530	30.83
		Akutno zapaljenje dušnika i dušnica	934	18.82
3.	I	Druge virusne bolesti	431	47.46
		Druge zrazne bolesti	229	25.22
		Varičela i herpes zoster	200	22.02
4.	XVIII	Drugi simptomi,znaci i nenormalni klinički	460	65.62
		Groznica nepoznatog porekla	185	26.39
		Bolovi u stomaku i karlici	56	7.98
5	XII	Druge bolesti kože i potkožnog tkiva	262	70.05
		Infekcije kože i potkožnog tkiva	112	29.94
		/	/	/

U oblasti zaštite zdravlja školske dece utvrđeno je tokom godine 18188 oboljenja. U ukupnom morbiditetu prvo mesto zauzima grupa faktora koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom sa 29,21% a slede bolesti sistema za disanje sa 28,06%. U pet vodećih grupa bolesti ulazi i grupa simptomi, znaci i patološki klinički i laboratorijski nalazi, zarazne i parazitarne bolesti te povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora.

Tabela 18.

Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine na području Zapadno-bačkog okruga 2021 godine

R.br.	Grupa bolesti	Broj registrovanih slučajeva	%
1.	Faktori koji utiču na zdr.stanje i kontakt sa zdr.slужbom	5313	29.21
2.	Bolesti sistema za disanje	5104	28.06
3.	Simptomi,znaci i patološki klinički i lab.nalazi	1622	8.91
4.	Zarazne i parazitarne bolesti	1403	7.71
5.	Povrede, trovanja i posledice delovanja spoljnih faktora	959	5.27
6.	Bolesti kože i potkožnog tkiva	826	4.54
7.	Bolesti uva i mastoidnog nastavka	622	3.41
8.	Bolesti mišićno-koštanog sistema	349	1.91
9.	Bolesti mokraćno-polnog sistema	298	1.63
10.	Bolesti nervnog sistema	282	1.55
	Ostalo	1410	7.75
	Ukupno	18188	100

Tabela 19.

Vodeće dijagnoze unutar grupa bolesti

Zapadno-bački okrug 2021 godine

R.br.	Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupa bolesti	Broj registrovanih slučajeva	%
1.	XXI	Lica koja traže zdr.usluge	3872	72.87
		Ostala lica potencijalno zdr.ugrožena zaraz.bolešću	815	15.33
		Lica u zdr.sluzbama iz dr.razloga	594	11.18
2.	X	Akutno zapaljena grla i krajnika	1991	39
		Akutno zapaljenje gornjih respiratornih puteva	1764	34.56
		Akutno zapaljenje dušnika i dušnica	599	11.73
3.	XVIII	Drugi simptomi,znaci i nenormalni klinički	979	60.35
		Bolovi u stomaku i karlici	349	21.51
		Groznica nepoznatog porekla	294	18.1
4.	I	Druge virusne bolesti	690	49.18
		Druge zrazne bolesti	465	33.14
		Varičela i herpes zoster	127	9.05
5.	XIX	Druge speci.,nespecifične i višestruke povrede	621	64.75
		Specifična i višestruka uganuća,rascepi i utisnuća	152	15.84
		Prelomi drugih kostiju uda	124	12.93

U službama za zdravstvenu zaštitu žena registrovano je tokom godine 21291 oboljenja. Na prvom mestu nalazi se grupa faktora koji utiču na zdravstveno stanje i kontakt sa zdravstvenom službom sa 46,93% dok su na drugom mestu bolesti mokraćno-polnog sistema sa udelom od 34,46%. U strukturi morbiditeta dalje slede grupa trudnoća, rađanje i babinje, tumori i bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem, ishrane i metabolizma.

Tabela 20.

Vodeće grupe bolesti u službi za zdravstvenu zaštitu žena na području Zapadno-bačkog okruga 2021 godine

R.br.	Grupa bolesti	Broj registrovanih slučajeva	%
1.	Faktori koji utiču na zdr.stanje i kontakt sa zdr.sluzbom	9992	46.93
2.	Bolesti mokraćno-polnog sistema	7338	34.46
3.	Trudnoća,rađanje,babinje	2593	12.17
4.	Tumori	757	3.55
5.	Bolesti žlezda sa unutrašnjim lučenjem,ishrane i metabolizma	212	0.99
6.	Bolesti krvi i krvotvornih organa i poremećaj imuniteta	142	0.66
7.	Bolesti kože i potkožnog tkiva	93	0.43
8.	Simptomi,znaci i patološki klinički i lab.nalazi	66	0.3
9.	Zarazne i parazitarne bolesti	52	0.24
10.	Bolesti sistema za varenje	21	0.09
	Ostalo	25	0.12
Ukupno		21291	100

Tabela 21.

Vodeće dijagnoze unutar grupa bolesti

Zapadno-bački okrug 2021 godine

R.br.	Grupa bolesti	Vodeće dijagnoze unutar grupa bolesti	Broj registrovanih slučajeva	%
1.	XXI	Lica koja traže zdr.usluge	8322	83.28
		Ostala lica potencijalno zdr.ugrožena zaraz.bolešću	897	8.97
		Lica u zdr.sluzbama iz dr.razloga	338	3.38
2.	XIV	Druga zapaljenja ženskih karličnih organa	1365	18.6
		Poremećaji menstruacije	1230	16.76
		Zapaljenje jajnika i jajovoda	1145	15.6
3.	XV	Druge komplikacije trudnoće i porođaja	1373	52.95
		Briga trudnice u vezi pola i amnionske duplje	501	19.32
		Komplikacije u babinjama i dr.stanjima	301	11.6
4.	II	Tumori glatkog mišića materice	195	25.75
		Dobročudni tumori,dr.tumori "in sity" i tumori neizvesnog i nepoznatog ishoda	190	25.09
		Benigni tumori jajnika	171	22.58
5.	IV	Drugi porem.žlezda sa unut.lučenjem,ishrane i metabolizma	121	57.07
		Drugi poremećaji štitaste žlezde	65	30.66
		Šećerna bolest	19	8.96

Tabela 22.

Morbiditetna lista u stomatološkoj zdravstvenoj zaštiti 2021 godine

Zapadno-bački okrug 2021 godine

Morbiditetna lista	Ukupno	Predšk. deca	Školska deca	Odrasli
Poremećaji razvoja i nicanja zuba	1947	416	1503	28
Zadržan i zaglavljjen zub	330	8	146	176
Karijes zuba	9653	669	3933	5051
Druge bolesti tvrdih zubnih tkiva	3253	550	1899	804
Bolesti pulpe zuba i tkiva vrha zuba	8487	701	2458	5328
Gingivitis-zapaljenje desni i bol.okoline zuba	1124	54	232	838
Druge bolesti desni i bezubog alveolarnog nastavka	14	0	7	7
Anomalije zuba i kostiju lica	6172	108	5851	213
Druge bolesti zuba i potpornog tkiva	3310	99	370	2841
Ciste usne duplje neklasifikovane na dr.mestu	4	0	0	4
Druge bolesti vilice	58	0	5	53
Bolesti pljuvačnih žlezda	4	0	2	2
Zapaljenje sluznice usta	46	7	16	23
Druge bolesti usne i sluznice usta	12	0	3	9
Bolesti jezika	5	1	0	4
Maligne bolesti	0	0	0	0
Povrede usne i usta	90	4	67	19
Prelomi vilice i zuba	0	0	0	0
Iščašenje,uganuće i istegnuće vilice i zuba	0	0	0	0
Povrede glave uzrokovana zdrobljavanjem-kraš	0	0	0	0
Komplikacije uzrokovane med.intervencijama	0	0	0	0
Ukupno	34509	2617	16492	15400

4. KADROVI, RAD I KORIŠĆENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Zdravstvenu delatnost na području Zapadno-bačkog okruga, u skladu sa planom mreže, obavljaju samostalno sledeće zdravstvene ustanove:

NA PRIMARNOM NIVOU ZDRAVSTVENE DELATNOSTI

Dom zdravlja Apatin
Dom zdravlja Kula
Dom zdravlja Odžaci
Dom zdravlja Sombor
Apoteka Sombor

NA SEKUNDARNOM NIVOU ZDRAVSTVENE DELATNOSTI

Opšta bolnica Sombor
Specijalna bolnica za rehabilitaciju "Junaković" Apatin

NA VIŠE NIVOA

Zavod za javno zdravlje Sombor

U 2021 godini dom zdravlja u Apatinu imao je ukupno 115 zaposlenih, od toga 90 ili 78.3% zdravstvenih radnika i saradnika i 25 ili 21.7% nemedicinskih radnika. Od ukupnog broja zdravstvenih

radnika i saradnika doktori medicine čine 27 (30.0%), doktori stomatologije 5 (5.5%), medicinske sestre/tehničari 51 (56.7%), stomatološke sestre 6 (6.7%) i zubni tehničari 1 (1.1%).

Tabela 23. Ukupan broj zaposlenih u domu zdravlja Apatin 2021 godine

zaposleni na neodređeno vreme	ukupno zaposlenih
Doktori medicine	27
Doktori stomatologije	5
Medicinske sestre/tehničari	51
Stomatološke sestre	6
Zubni tehničari	1
Zdravstveni saradnici	0
Nemedicinski administrativni radnici	12
Nemedicinski tehnički/pomoćni radnici	13
UKUPNO	115

U 2021 godini dom zdravlja u Kuli imao je ukupno 181 zaposlenih, od toga 147 ili 81.2% zdravstvenih radnika i saradnika i 34 ili 18.8% nemedicinskih radnika. Od ukupnog broja zdravstvenih radnika i saradnika doktori medicine čine 39 (26.5%), doktori stomatologije 8 (5.4%), medicinske sestre/tehničari 87 (59.2%), stomatološke sestre 10 (6.8%) i zubni tehničari 1 (0.7%). U ustanovi rade 2 zdravstvena saradnika što čini 1.4%.

Tabela 24. Ukupan broj zaposlenih u domu zdravlja Kula 2021 godine

zaposleni na neodređeno vreme	ukupno zaposlenih
Doktori medicine	39
Doktori stomatologije	8
Medicinske sestre/tehničari	87
Stomatološke sestre	10
Zubni tehničari	1
Zdravstveni saradnici	2
Nemedicinski administrativni radnici	10
Nemedicinski tehnički/pomoćni radnici	24
UKUPNO	181

U 2021 godini dom zdravlja u Odžaci imao je ukupno 145 zaposlenih, od toga 121 ili 83.4% zdravstvenih radnika i saradnika i 24 ili 16.5% nemedicinskih radnika. Od ukupnog broja zdravstvenih

radnika i saradnika doktori medicine čine 30 (24.8%), doktori stomatologije 5 (4.1%), medicinske sestre/tehničari 80 (66.1%), stomatološke sestre 4 (3.3%) i zubni tehničari 2 (1.6%).

Tabela 25. Ukupan broj zaposlenih u domu zdravlja Odžaci 2021 godine

zaposleni na neodređeno vreme	ukupno zaposlenih
Doktori medicine	30
Doktori stomatologije	5
Medicinske sestre/tehničari	80
Stomatološke sestre	4
Zubni tehničari	2
Zdravstveni saradnici	0
Nemedicinski administrativni radnici	6
Nemedicinski tehnički/pomoćni radnici	18
UKUPNO	145

U 2021 godini dom zdravlja „dr Đorđe Lazić“ u Somboru imao je ukupno 337 zaposlenih, od toga 268 ili 79.5% zdravstvenih radnika i saradnika i 69 ili 20.5% nemedicinskih radnika. Od ukupnog broja zdravstvenih radnika i saradnika doktori medicine čine 67 (25.0%), doktori stomatologije 20 (7.5%), medicinske sestre/tehničari 148 (55.2%), stomatološke sestre 17 (6.3%), zubni tehničari 10 (3.7%) i zdravstveni saradnici 6 (2.2%).

Tabela 26. Ukupan broj zaposlenih u domu zdravlja Sombor 2021 godine

zaposleni na neodređeno vreme	ukupno zaposlenih
Doktori medicine	67
Doktori stomatologije	20
Medicinske sestre/tehničari	148
Stomatološke sestre	17
Zubni tehničari	10
Zdravstveni saradnici	6
Nemedicinski administrativni radnici	17
Nemedicinski tehnički/pomoćni radnici	38
Vozači HMP	14
UKUPNO	337

U opštoj bolnici „dr Radivoj Simonović“ u Somboru radilo je tokom 2021 godine 1088 zaposlenih, od toga 844 ili 77.6% zdravstvenih i 244 ili 22.4% nemedicinskih radnika. Od ukupnog broja zdravstvenih

radnika i saradnika doktori medicine čine 186 (22%), farmaceuti 1 (0.1%), medicinske sestre/tehničari 646 (76.5%) i zdravstveni saradnici 11 (1.3%).

Tabela 27. Ukupan broj zaposlenih u opštoj bolnici Sombor 2021 godine

zaposleni na neodređeno vreme	ukupno zaposlenih
Doktori medicine	186
Farmaceuti	1
Medicinske sestre/tehničari	646
Zdravstveni saradnici	11
Nemedicinski administrativni radnici	46
Nemedicinski tehnički/pomoćni radnici	198
UKUPNO	1088

U Apoteci narodnoj zaposleno je 8 lica, od toga 4 farmaceuta i 4 farmaceutska tehničara.

U Zavodu za javno zdravlje Sombor radilo je u 2021 godini 69 lica, od čega 52 ili 75.4% zdravstvenih i 17 ili 24.6% nemedicinskih radnika. U ukupnom broju zdravstvenih radnika lekari čine 14 ili 26.9%, zaposleni sa višom i srednjom stručnom spremom 29 ili 55.8% i zdravstveni saradnici 9 ili 17.3%. Na određeno vreme radilo je u 2021 godini 12 zaposlenih (2 lekara, 6 zaposlenih sa višom i srednjom stručnom spremom i 4 nemedicinska radnika).

Tabela 28. Ukupan broj zaposlenih u Zavodu za javno zdravlje Sombor 2021 godine

ukupno zaposlenih	zdravstveni radnici				nemedicinski radnici
	lekari	viša ss	srednja ss	zdr.saradnici	
69	14	11	18	9	17

4.1. PRIMARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

▪ Služba za zdravstvenu zaštitu odraslih

U službama za zdravstvenu zaštitu odraslog stanovništva radilo je tokom 2021 godine 71 lekar i 127 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Po jednom lekaru dolazi u proseku 1996 stanovnika i taj broj kretao se u rasponu od 1672 u opštini Sombor do 2813 u opštini Odžaci. Tokom godine ostvareno je ukupno 634700 poseta. Prosečna opterećenost lekara na godišnjem nivou iznosila je 8939 pregleda a kretala se u rasponu od 7051 u opštini Apatin do 14894 u opštini Odžaci (mera izvršenja – 7350 poseta godišnje).

Tabela 29. Zdravstvena zaštita odraslog stanovništva 2021 godine

opština	populacija 19 i vise	broj lekara	broj med. sestara	br.stan. na 1 lek.	br.preventiv. pregleda	br.kurativnih pregleda	ukupno pregleda	br.pregleda po lekaru
Apatin	21434	11	17	1948	462	77097	77559	7051
Kula	30881	12	29	2573	287	136848	137135	11428
Odžaci	22505	8	24	2813	4629	114529	119158	14894
Sombor	66880	40	57	1672	1780	299068	300848	7521
OKRUG	141700	71	127	1996	7158	627542	634700	8939

▪ Služba za zdravstvenu zaštitu predškolske dece

Zdravstvenu zaštitu predškolske dece na području Zapadno-bačkog okruga obezbeđivalo je tokom 2021 godine 15 lekara i 19 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Po jednom lekaru dolazi u proseku 614 dece, pri čemu se najmanji broj dece po lekaru beleži u opštini Kula (627) a najveći u opštini Odžaci (775). Kod lekara je tokom godine zabeleženo ukupno poseta 82081 a po jednom detetu bilo je 2.4 preventivnih i 6.5 kurativnih poseta. Prosečan broj poseta po lekaru iznosio je 5472 i kretao se u rasponu od 4231 u opštini Odžaci do 6115 u opštini Sombor (mera izvršenja – 6300 poseta godišnje).

Tabela 30. Zdravstvena zaštita dece 2021 godine

opština	broj dece	broj lekara	br. med. sestara	br.dece na 1 lek	preventivni pregledi		kurativni pregledi	
					ukupno	po detetu	ukupno	po detetu
Apatin	1467	2	2	733	2718	1.8	7533	5.1
Kula	1889	3	5	627	3380	1.8	14836	7.8
Odžaci	1551	4	2	775	6092	3.9	10833	7.0
Sombor	4299	6	10	716	10072	2.3	26617	6.2
OKRUG	9206	15	19	614	22262	2.4	59819	6.5

Tabela 31. Prosečna opterećenost lekara 2021 godine

opština	broj lekara	ukupan broj pregleda	broj pregleda po lekaru
Apatin	2	10251	5125
Kula	3	18216	6072
Odžaci	4	16925	4231
Sombor	6	36689	6115
OKRUG	15	82081	5472

▪ Služba za zdravstvenu zaštitu školske dece i omladine

Zaštitu zdravlja školske dece i omladine obezbeđivalo je u protekloj godini 12 lekara i 14 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. U toku godine ostvareno je ukupno 57778 poseta, dok je po jednom detetu bilo 0.5 preventivnih i 2.7 kurativnih poseta. Po jednom lekaru u proseku je bilo 1538 dece a broj dece kretao se od 1332 u opštini Apatin do 1914 u opštini Odžaci. Opterećenost lekara na godišnjem nivou iznosila je 4815 poseta i kretala se u rasponu od 3530 u opštini Apatin do 5629 u opštini Odžaci (mera izvršenja – 6300 poseta godišnje).

Tabela 32. Zdravstvena zaštita školske dece i omladine 2021 godine

opština	broj dece	broj lekara	br. med. sestara	br. dece na 1 lek	preventivni pregledi		kurativni pregledi	
					ukupno	po detetu	ukupno	po detetu
Apatin	2664	2	2	1332	424	0.2	6636	2.5
Kula	4222	3	4	1407	2512	0.6	10761	2.5
Odžaci	3282	2	2	1914	2441	0.7	8818	2.7
Sombor	8292	5	6	1658	3146	0.4	23040	2.8
OKRUG	18460	12	14	1538	8523	0.5	49255	2.7

Tabela 33. Prosečna opterećenost lekara 2021 godine

opština	broj lekara	ukupan broj pregleda	broj pregleda po lekaru
Apatin	2	7060	3530
Kula	3	13273	4424
Odžaci	2	11259	5629
Sombor	5	26186	5237
OKRUG	12	57778	4815

▪ Služba za zdravstvenu zaštitu žena

Zaštitu zdravlja žena obezbeđivalo je tokom 2021 godine 9 lekara i 17 zdravstvenih radnika sa višom i srednjom stručnom spremom. Na jednog lekara dolazi u proseku 8726 žena starijih od 15 godina i taj broj kretao se od 5900 u opštini Apatin do 12561 u opštini Sombor. U ordinacijama lekara registrovano je tokom godine 87772 poseta, odnosno po jednoj ženi ostvareno je 0.7 preventivnih i 0.5 kurativnih poseta. Godišnji broj poseta po lekaru iznosio je 9752 i kretao se u rasponu od 5042 u Apatinu do 13125 u Odžacima (mera izvršenja – 6300 poseta godišnje).

Tabela 34. Zdravstvena zaštita žena 2021 godine

opština	br.žena 15 i više god.	broj lekara	br. med. sestara	br.žena po 1 lek	preventivni pregledi		kurativni pregledi	
					ukupno	po ženi	ukupno	po ženi
Apatin	11800	2	1	5900	3614	0.3	6471	0.5
Kula	16938	2	4	8469	12009	0.7	1953	0.1
Odžaci	12110	2	4	6055	15502	1.3	10748	0.9
Sombor	37684	3	8	12561	20904	0.5	16571	0.4
OKRUG	78532	9	17	8726	52029	0.7	35743	0.5

Tabela 35. Prosečna opterećenost lekara 2021 godine

opština	broj lekara	ukupan broj pregleda	broj pregleda po lekaru
Apatin	2	10085	5042
Kula	2	13962	6981
Odžaci	2	26250	13125
Sombor	3	37475	12492
OKRUG	9	87772	9752

4.2. BOLNIČKA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Zdravstvenu zaštitu stanovništva opštine Sombor kao i Zapadno-bačkog okruga u celini, na sekundarnom nivou obezbeđuje Opšta bolnica »dr Radivoj Simonović« Sombor. Opšta bolnica obezbeđuje stacionarnu zdravstvenu zaštitu za ukupno 168841 stanovnika i raspolaže sa 732 postelje. U opštoj bolnici „dr Radivoj Simonović“ u Somboru radilo je tokom 2021 godine 1088 zaposlenih.

Tokom godine u bolnici je lečeno 13389 bolesnika i ostvareno 97870 b.o. dana. Prosečna zauzetost bolničkih postelja iznosila je 36.63%.

**Tabela 36. Broj, struktura i zauzetost bolničkih postelja
Opšta bolnica Sombor 2021 godine**

Odeljenje	broj postelja	broj hospit. lica	broj dana hospitalizacije	pr.zauzetost postelja (%)
Ginekologija i akušerstvo	58	1778	5442	25.71
Dečije odeljenje	25	468	1887	20.68
interno odeljenje	96	2275	17592	50.21
Odeljenje za plućne bolesti	66	463	4001	16.61
Odeljenje za neurologiju	54	886	6666	33.82
Odeljenje za psihijatriju	112	907	18769	45.91
Infektivno odeljenje	22	1223	8319	103.60
Hirurško odeljenje	102	2474	14041	37.71
Odeljenje za ortopedsku hirurgiju i traumatologiju	43	626	3785	24.12
Urološko odeljenje	30	578	3796	34.67
ORL odeljenje	14	341	1345	26.32
Očno odeljenje	7	157	293	15.33
Odeljenje za anesteziju i intenzivnu terapiju	15	534	2234	54.55
Odeljenje za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju	80	585	9135	41.83
Odeljenje palijativne nege	8	94	565	19.35
Ukupno	732	13389	97870	36.63

5. PREVENCIJA I KONTROLA ZARAZNIH BOLESTI

Prema definiciji Svetske zdravstvene organizacije „zdravlje je stanje potpunog fizičkog, mentalnog i socijalnog blagostanja a ne samo odsustvo bolesti i nesposobnosti“. Zdravlje može biti narušeno uticajem raznih živih agenasa koje se nalaze u čoveku ili izvan njega. Takođe može biti narušeno i brojnim neživim agensima iz sredine u kojoj čovek živi (fizičkim. hemijskim...).

Epidemiologija je nauka koja se bavi proučavanjem svih činioca zdravlja i bolesti odn. proučavanjem masovnih poremećaja zdravlja. Područje interesa epidemiologije znatno se razlikuje od područja interesovanja u kliničkoj praksi.

Naime, klinička praksa je usmerena na pojedinca – bolesnika. dok epidemiologija ima šire područje interesovanja. Epidemiologija kao nauka u praksi nastoji otkriti neregistrovane bolesnike, inaparentne infekcije i latentne infekcije. Ona proučava populaciju u riziku.

Osnovni zadatak epidemiologije je utvrđivanje značaja neke pojave tj. bolesti u populaciji, zatim otkrivanje uzročnika tih pojava koje utiču na zdravstveno stanje stanovništva, postavljanje epidemiološke dijagnoze i prognoze kao i donošenje mera prevencije u cilju suzbijanja i sprečavanja širenja zaraznih bolesti.

Zarazne bolesti su poremećaji zdravlja uzrokovani mikroorganizmima kao što su: bakterije, virusi, gljivice i paraziti. Mnogi mikroorganizmi se kolonizuju na našem telu kao i unutar tela. Ovi mikroorganizmi su obično bezopasni, čak i korisni ali pod određenim uslovima, kada se naruši njihova ravnoteža, mogu da izazovu razne bolesti.

IZVORI PODATAKA ZA EPIDEMIOLOŠKU ANALIZU

Prijavljivanje zaraznih bolesti uređeno je Pravilnikom o prijavljivanju zaraznih bolesti i drugih slučajeva utvrđenih Zakonom o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.

Centar za kontrolu i prevenciju bolesti na osnovu podataka iz prijavnih kartica oboljenja-smrti od zaraznih bolesti, kao i zbirnih prijava prati kretanje zaraznih bolesti. Lekari su obavezni da prijavljuju sve bolesti koje otkriju a koje se nalaze na spisku unutar Pravilnika.

Pojedinačne prijave obolelih od zaraznih bolesti sadrže podatke o identitetu obolele osobe, dijagnozu, tarost, pol, adresu, podatke o načinu postavljanja dijagnoze (klinički ili laboratorijski) kao i datum obolevanja, hospitalizacije i prijavljivanja.

Zbirne prijave su skup sakupljenih podataka u određenom vremenskom periodu (jedna nedelja) o broju obolelih koji su razvrstani prema dijagnozi i starosnoj grupi. Sredinom 2017 godine donesen je novi Pravilnik o prijavljivanju zaraznih bolesti kojim se ukida zbirno prijavljivanje istih a i sam broj oboljenja koja podležu obaveznom prijavljivanju drastično je smanjen.

Sistem prijavljivanja u AP Vojvodini funkcioniše na pet nivoa. Prvi nivo predstavlja prikupljanje podataka u lokalnoj zajednici u kojoj se pojavilo oboljenje. Drugi nivo predstavlja obradu podataka na nivou okruga. Treći nivo je agregacija odn. objedinjavavanje informacija na nivou Autonomne Pokrajine Vojvodine. Četvrti nivo predstavlja objedinjavavanje informacija na nivou Republike Srbije. Na posletku se za određena oboljenja, sa nacionalnog nivoa, prijave šalju u SZO – odnosno peti nivo.

Na osnovu prijavnih kartica sačinjavaju se sedmični, mesečni i godišnji izveštaji o kretanju zaraznih bolesti a epidemiološka služba preduzima odgovarajuće mere po jedinstvenoj stručno–metodološkoj doktrini. Centar za kontrolu i prevenciju bolesti komunicira i saraduje sa lokalnim medijima, sredstvima javnog informisanja i tako direktno učestvuje u zdravstvenom vaspitanju i daje doprinos unapređenju i očuvanju javnog zdravlja.

ZARAZNE BOLESTI U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU U 2021 GODINI

U Zapadno-bačkom okrugu je u 2021 godini a na osnovu važećih zakonskih propisa, prijavljeno ukupno 80 slučajeva zaraznih bolesti.

Tabela 1. Zarazne bolesti u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Godina	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000	Inc/100 000			
					Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
2021	80	47.38	0	0.00	51.64	19.20	31.06	86.12

Tabela 2. Zarazne bolesti (bez COVID19) po opštinama Zapadno-bačkog okruga u 2021 godini

Opština	Broj obolelih	Inc/100000
Sombor	40	51.64
Apatin	5	19.20
Kula	12	31.06
Odžaci	23	86.12
Zapadno-bački okrug	80	47.38

Incidencija zaraznih bolesti u Zapadno-bačkom okrugu se razlikuje po opštinama i kreće se u rasponu od 4.48:1. Najviša incidenca je zabeležena u opštini Odžaci i iznosila je 86.12/100 000 stanovnika a najniža u opštini Apatin 19.20/100 000.

STRUKTURA ZARAZNIH BOLESTI

Kada pogledamo strukturu zaraznih bolesti koje su se najčešće javljale u 2021 godini, izuzev oboljenja COVID 19 izazvanog virusom SARS-Cov-2, vodeće mesto zauzima Enteritis salmonellosa sa incidencijom od 13.62/100 000.

Tabela 3. Četiri najčešće bolesti (bez COVID 19) u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Red.br	Zarazna bolest	Broj obolelih	Inc/100 000
1.	Enteritis salmonellosa, A02	23	13.62
2.	Tuberculosis, A15	17	10.07
3.	Intoxicatio alimentaria bacterialis, non specificata, A05.9	14	8.29
4.	Hepatitis B acuta, B16.9	12	7.11

**GRUPE BOLESTI PREMA STRUKTURI OBOLEVANJA OD ZARAZNIH BOLESTI
U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU U 2021 GODINI**

Crevne zarazne bolesti su najzastupljenije u ukupnom obolevanju od zaraznih bolesti u 2021 godini. a njihov udeo iznosi 53.75%. Respiratorne zarazne bolesti se nalaze na drugom mestu sa učešćem od 23.75%. Venerične bolesti nalaze se na trećem mestu sa učešćem od 21.25% u ukupnom obolevanju od zaraznih bolesti. Na poslednjem mestu se nalaze parazitarne bolesti sa učešćem od 1.25%.

Tabela 4. Udeo zaraznih bolesti po grupama obolevanja u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Grupa zaraznih bolesti	Zapadno-bački okrug		Sombor		Apatin		Kula		Odžaci	
	Broj obolelih	%	Broj obolelih	%	Broj obolelih	%	Broj obolelih	%	Broj obolelih	%
Crevne zarazne bolesti	43	53.75	21	52.50	3	60.00	5	41.67	14	60.87
Respiratorne zarazne bolesti	19	23.75	12	30.00	1	20.00	0	0.00	6	26.09
Venerične zarazne bolesti	17	21.25	6	15.00	1	20.00	7	58.33	3	13.04
Parazitarne zarazne bolesti	1	1.25	1	2.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00
Ukupno	80	100.00	40	100.00	5	100.00	12	100.00	23	100.00

RESPIRATORNE ZARAZNE BOLESTI

Respiratorne infekcije čine veliku grupu infektivnih bolesti različite etiologije. Klinički se manifestuju opštim znacima infekcije različitog inteziteta i uglavnom dobrom prognozom.

Respiratorne infekcije su među najrasprostranjenijim oboljenjima u svakodnevnoj praksi. Šire se brzo putem Fligeovih kapljica koje čovek izbacuje iz nosa i usta prilikom govora, šaptanja, kivanja i kašljanja. Najlakše se šire u zatvorenim prostorijama gde se nalazi veći broj ljudi kao npr. dečjim kolektivima (jaslice, vrtići, škole). Ova oboljenja se javljaju tokom cele godine, ali je učestalost nešto veća u toku zime i proleća.

Tabela 5. Kretanje respiratornih zaraznih bolesti u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Godina	Zapadno-bački okrug				Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000
2021	19	11.25	0	0.00	15.49	3.84	0.00	22.47

Kada pogledamo strukturu respiratornih zaraznih bolesti koje su se najčešće javljale u 2021 godini, na vrhu liste nalazi se Tuberculosis sa 89.47% učešća i Mononucleosis sa 10.53%.

Tabela 6. Redosled učestalosti respiratornih zaraznih bolesti u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Zarazna bolest	Broj obolelih	% učešća
Tuberculosis	17	89.47
Mononucleosis	2	10.53

CREVNE ZARAZNE BOLESTI

Osnovna karakteristika crevnih zaraznih bolesti je da se uzročnici privremeno ili sve vreme trajanja bolesti nalaze u crevima obolelog. Zajedno sa crevnim sadržajem uzročnici se izbacuju iz organizma obolelog i određenim putem (zagađena hrana, voda ili npr. posredstvom muva koje mogu da zagađe hranu) unose u organizam zdrave osobe. Prevencija ovih bolesti podrazumeva redovno higijensko pranje ruku, dobru ličnu higijenu kao i adekvatno čuvanje namirnica.

Tokom 2021 godine u Zapadno-bačkom okrugu su prijavljene 43 osobe obolele od crevnih infekcija a incidencija je iznosila 25.47. Najzastupljenije je oboljenje Salmonellosa enteritis.

Tabela 7. Kretanje crevnih zaraznih bolesti u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Godina	Zapadno-bački okrug				Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000
2021	43	25.47	0	0.00	27.11	11.52	12.94	52.42

Kada pogledamo strukturu crevnih zaraznih bolesti koje su se najčešće javljale u 2021 godini na vrhu liste nalazi se Enteritis salmonellosa sa 53.49% učešća u ukupnom oboljevanju od crevnih zaraznih bolesti.

Tabela 8. Redosled učestalosti crevnih zaraznih bolesti u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Zarazna bolest	Broj obolelih	% učešća
Enteritis salmonellosa A02	23	53.49
Intoxicatio alimentaria bacterialis, non specificata, A05.9	14	32.56
Enterocolitisi A04	4	9.30
Gastroenteritisi A09	2	4.65

VENERIČNE BOLESTI – SEKSUALNO PRENOSIVE INFEKCIJE

Seksualno prenosive ili venerične bolesti je naziv za zarazne bolesti koje se prenose putem seksualnog odnosa. U smislu prevencije prenošenja odn. dobijanja veneričnih bolesti najdelotvornije je suzdržavanje od polnog odnosa ili upražnjavanje polnog odnosa samo unutar duge monogamne veze sa partnerom koji nije inficiran. Muški lateks kondomi, ukoliko se stalno i ispravno koriste veoma su delotvorni u smanjenju prenosa seksualno prenosivih bolesti uključujući HIV, gonoreju, hlamidijske infekcije kao i infekcije uzrokovane trihomonomom. U 2021 godini u Zapadno-bačkom okrugu prijavljeno je 17 osoba obolelih od seksualno prenosivih infekcija.

Tabela 9. Kretanje seksualno prenosivih u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

God.	Zapadno-bački okrug				Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000	Inc/100 000	Inc /100 000	Inc/100 000	Inc/100 000
2021	17	10.07	0	0.00	7.75	3.84	18.12	11.23

Tabela 10. Redosled učestalosti veneričnih bolesti u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Zarazna bolest	Broj obolelih	% učešća
Hepatitis B acuta B16.9	12	70.59
Chlamydia A56	2	11.76
Syphilis A53	2	11.76
Hepatitis B chronica B18.1	1	5.89
Ukupno	17	100.00

PARAZITARNE BOLESTI

Parazit je organizam koji preživljuje živeći unutar drugog, obično mnogo većeg organizma (domaćin).

U 2021 godini jedino prijavljeno oboljenje iz grupe parazitarne bolesti je bila Toksoplazmoza otkrivena kod jedne osobe na teritoriji opštine Sombor.

Toksoplazmoza je zarazna bolest koju uzrokuje jednoćelijski parazit *Toxoplasma gondii*. Spolno razmnožavanje tog parazita događa se samo u ćelijama sluzokože creva mačaka. Jajašca (oociste) se odbacuju u mačjoj stolici. Ljudi se zaraze izlaganjem zemlji koja sadrži oociste iz mačjeg izmeta.

Tabela 11. Kretanje vektorskih bolesti u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

God.	Zapadno-bački okrug				Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
	Broj obolelih	Inc/100 000	Broj umrlih	Mt/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000	Inc/100 000
2021	1	0.59	0	0.00	1.29	0.00	0.00	0.00

**IMUNOPROFILAKSA ZARAZNIH BOLESTI U ZAPADNO-BAČKOM OKRUGU
U 2021 GODINI**

U 2021 godini u Zapadno-bačkom okrugu nije postignut zadovoljavajući obuhvat obveznika u primovakcinaciji ni za jednu vakcinu. Zadovoljavajući obuhvat treba da iznosi više od 95%.

Tabela 12. Registrovani obuhvat lica obaveznim imunizacijama u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini (primovakcinacija)

Vakcina	Zapadno-bački okrug			Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
	Broj obveznika	Broj vakcinisanih	% obuhvata	% obuhvata	% obuhvata	% obuhvata	% obuhvata
BCG	604	572	94.70	95.14	98.48	95.44	90.00
DTaP-IPV-HIB	1239	1110	89.58	97.15	84.50	90.90	71.67
MMR	1254	1063	84.77	91.81	69.44	82.04	83.33
Hepatitis B pediatric	1239	1120	90.39	95.20	81.67	84.84	92.27
Pneumokokna konjugovana vakcina	1239	1113	89.83	97.15	71.67	84.85	92.27

U 2021 godini u Zapadno-bačkom okrugu je postignut zadovoljavajući obuhvat samo kod DT i MMR revakcinacije. Kod svih ostalih vakcina namenjenih za revakcinaciju dece po kalendaru obavezne imunizacije, obuhvat je ispod prihvatljivih 95% i samim tim nezadovoljavajući.

Tabela 13. Registrovani obuhvat lica obaveznim imunizacijama u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini (revakcinacija)

Vakcina	Zapadno-bački okrug			Sombor	Apatin	Kula	Odžaci
	Broj obveznika	Broj vakcinisanih	% obuhvata	% obuhvata	% obuhvata	% obuhvata	% obuhvata
DTaP-IPV-HIB	1254	1107	88.27	94.00	86.50	93.33	67.78
DT	1412	1350	95.60	99.69	76.32	96.80	98.07
dT	1520	1394	91.71	99.29	60.43	96.88	92.40
Polyo	2932	1653	56.38	72.68	34.76	96.81	45.69
MMR	1412	1362	96.45	96.76	92.63	96.80	98.07

IMUNIZACIJA PROTIV GRIPA

U 2021 godini protiv gripa je u Zapadno-bačkom okrugu vakcinisano ukupno 10893 osoba. Osobe starije od 65 godina zastupljene su sa 66.92%. Vakcinacija zdravstvenih radnika iznosila je 13.36% u strukturi vakcinisanih protiv gripa.

Tabela 14. Imunizacija protiv gripa u Zapadno-bačkom okrugu u 2021 godini

Opština	Kliničke indikacije	Epidemiološke indikacije			Ukupno vakcinisani
		Gerontološki centri	Ustanove soc.zaštite	Zdravstvene ustanove	
Sombor	4174	129	18	365	4686
Apatin	1622	150	4	39	1815
Kula	1852	31	0	23	1906
Odžaci	1458	0	0	83	1541
OB Sombor	0	0	0	839	839
ZZJZ Sombor	0	0	0	106	106
Ukupno okrug	9106	310	22	1455	10893

6. ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Centar za higijenu i humanu ekologiju Zavoda za javno zdravlje Sombor obavlja MONITORING ŽIVOTNE SREDINE kroz kontinuiranu kontrolu i praćenje stanja životne sredine koja se vrši sistematskim merenjem parametara u činiocima životne sredine (voda, vazduh, zemljište, flora i fauna) u prostoru i vremenu.

Voda se kontroliše kao pijaća voda, voda za rekreaciju i rehabilitaciju (voda bazena i površinskih voda) i kao otpadna voda. Vazduh se kontroliše kao ambijentalni vazduh kroz kontrolu imisije (koncentracija zagadjujućih materija i nivo energije u životnoj sredini), kojim se izražava kvalitet životne sredine u određenom vremenu i prostoru. To obuhvata kontrolu sadržaja aerosedimenta, PM čestica, sadržaja azotnih oksida i sumpordioksida i GRANIČNU VREDNOST IMISIJE kao najviši dozvoljeni nivo koncentracije zagadjujućih materija u vazduhu.

Kroz vršenje Monitoringa životne sredine Zavod za javno zdravlje Sombor učestvuje u prevenciji zagadjivanja životne sredine tj. unošenja zagadjujućih materija u životnu sredinu. Zagadjenje može biti izazvano ljudskom delatnošću ili prirodnim procesima koji imaju ili mogu imati štetne posledice po životnu sredinu i zdravlje ljudi. Stoga je monitoring od izuzetne važnosti u sprečavanju ili ublažavanju zagađenja životne sredine i održavanja prirodne ravnoteže.

Preduzimanje mera je neophodno za zaustavljanje zagadjenja i dalje degradacije životne sredine do nivoa bezbednog življenja, uključujući i uredjenje prostora i njegovo privodjenje željenoj nameni i smanjenju RIZIKA i UDESA, odnosno iznenadnih i nekontrolisanih događaja koji nastaju oslobadjanjem, izlivanjem ili rasipanjem opasnih materija pri proizvodnji, upotrebi, prevozu, transportu, skladištenju, prometu, odlaganju ili dugotrajnom nadekvatnom čuvanju.

1.Evidentiranje, prikupljanje i formiranje baza podataka o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, površinskih voda koje se koriste za rekreaciju i voda iz javnih bazena na teritoriji okruga

1.1. Izrada mesečnih izveštaja o rezultatima kontrole mikrobiološke i fizičko hemijske ispravnosti vode za piće iz centralnih vodovodnih sistema na teritoriji okruga

U toku dvanaest meseci 2021 godine Zavod za javno zdravlje sačinio je i dostavio 12 mesečnih izveštaja o mikrobiološkoj i fizičko-hemijskoj ispravnosti vode iz centralnih vodovoda na okrugu.

Redovnom kontrolom (osnovni-obim-A) zdravstvene ispravnosti vode za piće obuhvaćeno je ukupno 32 centralnih vodovoda u okrugu.

U toku godine analizirano je ukupno 3529 (sirove i vode iz mreže) uzoraka vode za piće iz centralnih vodovoda na okrugu i to 3333 uzorka na fizičko-hemijsku ispravnost i 3334 na mikrobiološku ispravnost.

Mikrobiološki je bilo neispravno 407 uzoraka vode (sirove i iz mreže) centralnih vodovoda na okrugu (12 %).

Uzroci mikrobiološke neispravnosti bili su izolovane: aerobne mezofilne bakterije u velikom broju 216, Streptokoke fekalnog porekla 97, Pseudomonas aeruginosa 81, sulfitoredukujuće klostridije 71, izolovane bakterije Klebsiella oxy., Enterobacter spp., Citrobacter spp. 97, ukupan broj fekalnih koliformnih bakterija 44.

Po uzroku mikrobiološke neispravnosti prednjači povećani broj aerobnih mezofilnih bakterija kao i u prethodnim godinama 2019-ta i 2020-ta.

Broj fizičko-hemijski neispravnih uzoraka vode (sirove i iz mreže) za piće iz centralnih vodovoda na okrugu iznosio je 1475 odnosno (44 %).

Zbog veće vrednosti gvožđa nije odgovaralo 881 uzoraka, mangana 62, hlorida 77, potrošnje KMnO₄ 522, amonijaka 375, mutnoće 365, nitrita 34, pH 54 i arsena 317.

Distribucija uzroka hemijske neispravnosti u odnosu na posmatrani period protekle godine je veoma slična pošto najveći broj neispravnosti dolazi zbog povećane vrednosti gvožđa, konc. amonijaka, mutnoća, utrošak KMnO₄, mangana i arsena.

Vrednosti gvožđa u neodgovarajućim uzorcima kretale su se od 0.31 mg/l do 15,7 mg/l; vrednosti mangana u neodgovarajućim uzorcima kretale su se od 0.1 do 0,3 mg/l; hlorida 252 do 440 mg/l; potrošnja KmNO₄ od 12.1 do 100,1 mg/l; amonijak od 0,51 – 4,30 mg/l; mutnoća 1,03- 72,4; nitriti 0.032-0.27 mg/l; pH 6,7-10,8, arsen 0.016-0,090 mg/l.

1.2.Kontrola mikrobiološke i fizičko-hemijske ispravnosti vode iz javnih bazena

U toku 2021 godine, kontrolom kvaliteta obuhvaćeno je 6 objekata sa ukupno 15 bazena. Mikrobiološki i fizičko-hemijski je analizirano 149 uzorka vode iz javnih bazena na teritoriji okruga i to 149 na mikrobiološku ispravnost i 148 na fizičko-hemijsku ispravnost.

Tokom godine, 20 uzoraka (13,42%) od ukupnog broja uzoraka iz javnih bazena bili su mikrobiološki neispravni. a bilo je 83 uzoraka vode (56,08%) iz javnih bazena koji nisu bili fizičko-hemijskim parametrima u skladu sa zahtevima Pravilnika o bazenskim vodama zbog povećane vrednosti hlorida, oksidabilnosti i pH vrednosti..

1.3.Kontrola mikrobiološke i fizičko-hemijske ispravnosti voda sa javnih kupališta na površinskim vodama

U toku 2021 godine, uzorkovano je i analizirano 132 uzorka površinskih voda koje se koriste za rekreaciju na teritoriji Zapadnobačkog okruga. Sve analizirane vode bile su fizičko-hemijskim parametrima u okviru druge klase voda koje se mogu koristiti za kupanje i rekreaciju.

U toku godine bilo je 7 neodgovarajućih analiziranih površinskih voda koje se koriste kao javna kupališta na teritoriji Zapadnobačkog okruga. Uzroci mikrobiološke neispravnosti su bili povećan broj crevnih enterokoka, fekalnih koliformnih i ukupnih koliformnih bakterija.

2.Evidentiranje, prikupljanje i formiranje baza podataka o zdravstvenoj ispravnosti namirnica i predmeta opšte upotrebe na teritoriji okruga

U toku 2021 godine nije bilo analiziranih namirnica iz grupa početne formule za odojčad, prelazne formule za odojčad, hrana za odojčad i malu decu, hrana za osobe na dijeti za mršavljenje, hrana za osobe intolerantne na gluten, zamene za so za ljudsku ishranu, dodaci ishrani, aditivi, arome, enzimski preparati, pomoćna sredstva u proizvodnji prehrambenih proizvoda domaćeg porekla ili iz uvoza na mikrobiološku ispravnost. Vršena je analiza hleba i soda-vode na fizičko-hemijsku ispravnost.

U toku 2021 godine, vršena je analiza predmeta opšte upotrebe, 4 uzorka na mikrobiološku ispravnost i to predmeta za održavanje higijene i negu kose domaćeg porekla i svi su bili odgovarajući.

Analizirano je 4 predmeta opšte upotrebe na fizičko-hemijsku ispravnost, svi predmeti bili su domaće proizvodnje (predmeti za održavanje lične higijene i negu kose domaćeg porekla) i svi su bili odgovarajući.

3. Evidentiranje, prikupljanje i formiranje baze podataka o zagađenosti vazduha u urbanim sredinama na teritoriji okruga

Utvrđivanje zagađenosti vazduha u gradu Somboru (aerosediment) vršeno je na jednom mernom mestu, na lokalitetu Vojvođanska ulica 47, Sombor.

Tabela 1. Rezultati za Sombor 2021 godine

Zavod za javno zdravlje Vojvođanska 47 Sombor N 45°30' E 19°30'	Količi na pada vina l/ m ² /d an	pH	Elektro- provo- djivost μS/dan	Ukupne taložne materije mg/m ² / dan	Rastvore ne materije mg/m ² / dan	Nerastv orene materije mg/m ² / dan	Kalciju m mg/m ² / dan	Sulfati mg/m ² / dan	Hloridi mg/m ² / dan	Amoni jak mg/m ² / dan	Olovo mg/m ² / dan	Kadmij um mg/m ² / dan	Cink mg/m ² / dan
JANUAR	3.05	7.2	33	207	65	142	6.4	9.2	6.1	2.2	<0.03	<0.03	0.40
FEBRUAR	0.79	7.1	73	139	41	98	3.2	7.1	2.4	0.7	<0.01	<0.01	0.10
MART	1.00	7.4	55	176	20	156	5.6	6.0	4.0	1.2	<0.01	<0.01	0.11
APRIL	1.30	6.0	125	393	118	273	6.7	49.4	2.6	4.3	<0.01	<0.01	0.17
MAJ	2.46	7.4	321	564	524	39	19.7	9.8	9.8	2.5	<0.02	<0.02	0.30
JUN	2.58	8.0	237	581	403	178	22.8	38.8	10.3	4.1	<0.03	<0.03	0.31
JUL	3.45	8.5	148	524	431	93	17.7	22.8	27.6	30.6	<0.03	<0.03	0.41
AVGUST	1,8	7,7	145	311	173	139	14,4	1,8	3,6	5,71	<0,02	<0,02	0,20
SEPTEMBAR	1.57	7.3	151	154	141	13	10.0	57.2	3.1	4.84	<0,02	<0,02	0,22
OKTOBAR	2.46	7.0	77	155	128	27	12.6	66.2	4.9	4.99	<0,02	<0,02	0,30
NOVEMBAR	1.88	7.1	53	42	35	7	10.5	106	3.8	1.28	<0,02	<0,02	0,21
DECEMBAR	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/

U gradu Apatinu vrši se analiza aerosedimenta na 5 lokacija. U toku 2021 godine izmerene vrednosti su prelazile granične vrednosti imisije za nastanjena područja prema Uredbi za monitoring i zahteve kvaliteta vazduha, Sl. Glasnik RS br. 11/2010, br. 75/2010, br. 63/2013 na dve lokacije u junu mesecu i na po jednoj lokaciji u avgustu i septembru mesecu 2021. godine.

U gradu Kuli od aprila meseca 2021 godine vrši se analiza koncentracije čestica PM10 i PM 2,5 u vazduhu. Njihove koncentracije su bile u okviru vrednosti propisanih Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (Službeni glasnik RS br. 11/2010), Uredbom o izmenama i dopunama Uredbe o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (Službeni glasnik RS, br 75/2010) i Uredbom o izmenama i dopunama Uredbe o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha (Službeni glasnik RS br. 63/2013) izuzev u danima 28.10.2021, 12-15.11.2021., 18.11.2021. i u periodu 21-25.11.2021. godine.

4.Evidentiranje, prikupljanje i formiranje baze podataka o kvalitetu otpadnih voda iz industrijskih objekata i dispoziciji čvrstog otpada

U toku 2021 godine izvršena je kontrola otpadne vode u 19 objekata. Uzeto je 110 uzoraka otpadne vode. Od kontrolisanih uzoraka 72 su bila neodgovarajuća. Razlog neispravnosti uzoraka su povećane vrednosti HPK, BPK5, suspendovane materije, ukupan azot, ukupan fosfor, nitrati.

Tokom godine izvršen je higijenski nadzor na 3 deponije na okrugu. Sve deponije ocenjene su kao nezadovoljavajuće.

5.Evidentiranje, prikupljanje i formiranje baze podataka o utvrđenim faktorima rizika u školskoj sredini, po zdravlje školske dece i omladine

U toku 2021 godine obavljen je sanitarno higijenski nadzor u 5 školskih objekata i 4 predškolska objekta i uzeto je 356 uzoraka briseva u predškolskim, osnovonoškolskim ustanovama i jednom domu učenika, od kojih je 11 briseva bilo mikrobiološki neispravno zbog prisustva većeg broja aerobnih mezofilnih bakterija a četiri brisa nisu odgovarala zbog povećanog broja aerobnih mezofilnih i bakterija iz roda Enterobacteriaceae.

Vršen je nadzor u Tranzitno prihvatnom centru (za migrante) smeštenom u Somboru (do juna meseca dva puta mesečno a od jula do decembra 2021 godine jednom mesečno).

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

- ◆ Trendovi u demografskom kretanju su izrazito nepovoljni sa stalnim opadanjem broja stanovnika, niskom stopom nataliteta, visokom stopom opšteg mortaliteta i negativnim prirodnim priraštajem.
- ◆ Izraženo starenje i porast učešća starijih od 65 godina u ukupnom stanovništvu utiče značajno na aktuelnu sliku zdravstvenog stanja i nalaže aktivnosti zaštite zdravlja ove osetljive grupacije stanovništva.
- ◆ Zdravstvenu zaštitu stanovništva Zapadno-bačkog okruga obezbeđuju: dom zdravlja Sombor, dom zdravlja Kula, dom zdravlja Apatin, dom zdravlja Odžaci sa vanbolničkim stacionarom za plućne bolesti i TBC i ZU Apoteka Sombor na primarnom nivou zdravstvene delatnosti, opšta bolnica "Dr R. Simonović" Sombor i RRC "Banja Junaković" na sekundarnom nivou te Zavod za javno zdravlje Sombor kao ustanova koja obavlja zdravstvenu delatnost na više nivoa
- Poredak vodećih oboljenja prati trend iz prethodnog perioda. U oboljevanju i umiranju stanovništva dominiraju hronična nezarazna oboljenja, pre svega kardiovaskularne i maligne bolesti.
- ◆ Najznačajniji faktori rizika za nastanak ovih bolesti su rizična ponašanja (nepravilna ishrana i sa njom povezana gojaznost, poremećaji lipida i šećera u krvi, smanjena fizička aktivnost, pušenje, zloupotreba alkohola) koja se mogu staviti pod kontrolu intenziviranjem promotivno-preventivnih mera
- ◆ Od hroničnih nezaraznih oboljenja, uspostavljeni su registri za akutni koronarni sindrom, šećernu bolest i maligne bolesti
- Vrednosti pokazatelja vitalne statistike zahtevaju definisanje i sprovođenje pronatalitetnih mera i aktivnosti u cilju povećanja nataliteta.
- ◆ Jedan od osnovnih puteva za produženje očekivanog trajanja života i unapredjenja zdravlja jeste promocija zdravlja u svim fazama života – unapredjenje zdravlja i preventivne zdravstvene zaštite, motivacija zdravstvenih radnika uz promovisanje ponašanja koje vodi zdravlju i smanjenju riziko faktora i dosledno sprovođenje mera koje su utvrdjene Programima zdravstvene zaštite za borbu protiv ovih bolesti
- ◆ Neophodno je sprovođenje mera prevencije na smanjenju smrtnosti i redukciji faktora rizika koji doprinose visokom učešću hroničnih nezaraznih bolesti kako u oboljevanju tako i u umiranju stanovništva.

- ◆ Intersektorska saradnja je neophodna u unapredjenju zdravlja stanovništva jer neke od ključnih odrednica zdravlja leže izvan zdravstvenog sektora. Aktivnosti treba realizovati timskim radom, multisektorskim i multidisciplinarnim pristupom i partnerskim odnosom sa sistemom obrazovanja, socijalne zaštite, lokalnom zajednicom, sredstvima informisanja i nevladinim organizacijama.
- ◆ Kontinuirano sprovođenje aktivnosti i programa prevencije najučestalijih oboljenja, pre svega kardiovaskularnih i malignih bolesti kao vodećih uzroka smrti stanovništva.
- ◆ Povećanje odaziva stanovništva na sistematske preglede kao značajne mere u otkrivanju bolesti i poremećaja u zdravlju svih kategorija stanovništva (deca, žene, radno aktivno stanovništvo, stari), intenziviranjem preventivnog rada izabranog lekara, edukacijom edukatora i uključivanjem sredstava javnog informisanja.
- ◆ Podizanje nivoa svesti o značaju preventivno zaštitnih aktivnosti za zaštitu zdravlja dece u predškolskim i školskim ustanovama kroz rad u lokalnoj zajednici (zdravstvene ispravnosti vode za piće, preduzimanje preventivnih protivepidemijskih mera, analiza obroka društvene ishrane i određivanje nutritivne vrednosti, kontrola briseva sa površina, kontrola sadržaja natrijum-hlorida u svim uzorcima).
- ◆ Edukacija i senzibilizacija mladih na probleme zloupotrebe psihotropnih supstanci i razvijanje zdravih stilova života.
- ◆ Prevencija i kontrola polnopenosivih bolesti u cilju unapredjenja zdravlja stanovništva u oblasti zaraznih bolesti koje se prenose polnim putem.
- ◆ Prevencija i kontrola Covid 19 infekcije i stalno sprovođenje mera na sprečavanju i suzbijanju epidemije.
- ◆ Poboljšanje kvaliteta podataka zdravstvene statistike i saradnje između institucija koje učestvuju u procesu prikupljanja i obrade podataka.
- ◆ Unapredjenje saradnje sa mass medijima na promociji zdravlja.
- ◆ Obezbeđivanje mikrobiološke ispravnosti vode za piće a u slučaju neispravnosti preduzimanje korektivnih mera u smislu hiperdezinfekcije i ispiranja vodovoda.
- ◆ Efikasno prečišćavanje vode namenjene ljudskoj upotrebi.
- ◆ Dezinfekcija vode za piće od mesta proizvodnje do krajnjeg potrošača i redovno održavanje vodovodnog sistema.
- ◆ Obezbeđivanje jednake dostupnosti vode svom stanovništvu, na teritoriji samog Grada Sombora i naseljenih mesta.
- ◆ Praćenje i ocena zdravstvene ispravnosti površinskih voda.
- ◆ Sprovođenje spoljašnje kontrole efekata prečišćavanja otpadnih voda.

- ◆ Monitoring ambijentalnog vazduha u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta vazduha kako bi se sprečile ili smanjile štetne posledice po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu.
- ◆ Sistematsko merenje i ocenjivanje nivoa buke u životnoj sredini a u cilju dobijanja relevantnih informacija kao i planiranja i preduzimanja mere zaštite i informisanja javnosti.

30,00%
sistema

te akcije i kampanje u lokalnoj zajednici sa ciljem zaštite i unapredjenja životne sredine.